

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

«ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ЗМІНИ ЗАРАДИ ПРОГРЕСУ»

ЗБІРНИК

матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

19 жовтня 2021 року

(електронне видання)

Київ – 2021

УДК 37:005.6

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Івашньова С. В., заступниця директора з наукової роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Кочерга О. В., заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Меленець Л. І., завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук;

Гончаренко А. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, докторка педагогічних наук, доцентка, вчена секретарка Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Кошіль Оксана Петрівна, завідувачка шкільним відділенням фахового коледжу «Універсум», викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук.

Якість освіти: зміни заради прогресу: збірник матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 жовтня 2021 р. / Автори та упорядники: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко. (Електронне видання). Київ. ІПО КУБГ, 2021. 213 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Якість освіти: зміни заради прогресу». У роботах розглянуті питання компетентнісного підходу та якості освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність; перших результатів, знахідок, проблем Нової української школи; пошуку шляхів підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід; варіативності змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти; психолого-педагогічного дизайну інклюзивного простору освітнього процесу.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку освіти, її якістю та якістю освітньої діяльності.

УДК 37:005.6

*За зміст публікацій, достовірність інформації, цитат, покликань на джерела літератури
відповідальність несуть автори.*

© Інститут післядипломної освіти КУБГ, 2021
© Войцехівський М., Івашньова С., Кочерга О., Меленець Л., Гончаренко А.
(автори-упорядники), 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
----------------	---

1. Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність

Журба Катерина Олександрівна <i>Педагогічні умови виховання смисложиттєвих цінностей у підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України.....</i>	7
Заводна Леся Михайлівна <i>Новотвори, виникнення яких зумовлено модернізаційними процесами в освіті України.....</i>	9
Левицька Оксана Михайлівна <i>Міждисциплінарний підхід у навчанні (на прикладі Міжнародної освітньої програми Destination Imagination).....</i>	13
Лемеш Юлія Вячеславівна <i>Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність на уроках іноземної мови.....</i>	16
Меленець Людмила Іванівна <i>Застосування полікритеріального підходу при оцінюванні якості дошкільної освіти.....</i>	18
Мієр Тетяна Іванівна <i>Компетентнісний підхід в умовах глобалізаційних викликів та інтенсифікації інформаційних потоків.....</i>	21
Стрельніков Віктор Юрійович <i>Компетентнісний підхід до моніторингу якості системи підготовки менеджерів освіти.....</i>	24
Сударева Галина Федорівна <i>Базове нормативно-правове забезпечення особистісно орієнтованої освіти України XXI століття.....</i>	28
Тараймович Наталя Борисівна <i>Сутність, специфіка й структура професійної компетентності вчителя математики.....</i>	31

2. Нова українська школа: перші результати, знахідки, проблеми

Байназарова Олена Олександрівна <i>Концепція «Нова українська школа» як основа для розробки стратегії розвитку загальної середньої освіти в об'єднаній територіальній громаді.....</i>	34
Біла Ольга Вікторівна <i>Робота зі словами в 1-му класі на уроках навчання грамоти в технології «Щоденні 5».....</i>	37
Говоруха Людмила Петрівна <i>Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках у початковій школі.....</i>	39
Гурин Наталія Анатоліївна <i>Використання проєктної діяльності на уроках у початковій школі.....</i>	42
Демидова Ганна Олександрівна <i>Критичне мислення, як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....</i>	45
Дрок Наталія Ярославівна <i>Формування здоров'язберезувальної компетентності в учнів на уроках фізичної культури.....</i>	47

Дудар Лілія Миколаївна <i>Важливість LEGO для навчання в новій українській школі</i>	52
Зарченко Дарія Володимирівна <i>Проблема формування медіаграмотності школярів у змісті початкової освіти та шкільній практиці</i>	55
Зеленяк Наталя Миколаївна <i>Виховання цінностей у молодших школярів під час освітнього процесу</i>	57
Ковальська Тетяна Григорівна <i>Інтерактивні методи в активному навчанні учнів початкової школи</i>	61
Колесник Лілія Вікторівна <i>Розвиток логічного мислення на уроках математики у початковій школі</i>	63
Колодезєва Світлана Леонідівна <i>Використання інноваційних технологій навчання як засіб формування освітньо-розвивального середовища початкової школи</i>	66
Кондратова Вікторія Вадимівна <i>Розвиток творчих здібностей учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реформування початкової освіти</i>	69
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Компетентнісний підхід до навчання – засаднича ідея Нової української школи</i>	73
Лесюк Людмила Степанівна <i>Мандрівка на планету емоцій з учнями початкової школи</i>	76
Лоскутова Наталія Ігорівна <i>З досвіду розвитку інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики та математики</i>	79
Мартін Аліна Миколаївна <i>Формування природознавчої компетентності в учнів молодшого шкільного віку</i>	82
Нечасна Таїсія Володимирівна <i>Теоретичні аспекти організації екологічного виховання в 1-му класі</i>	85
Семеній Наталія Олегівна <i>Актуальні проблеми сімейної педагогіки в контексті Нової української школи</i>	87
Содоль Ірина Василівна <i>Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учнів</i>	90
Тарапака Наталія Володимирівна <i>Шляхи формування творчої активності молодших школярів в умовах Нової української школи</i>	94
Тіхонова Наталія Георгіївна, Агеєнко Ольга Сергіївна <i>Розкриття творчого потенціалу молодших школярів у системі розвивального навчання в умовах Нової української школи</i>	97
Цибульська Світлана Михайлівна <i>Виховання в учнів початкової школи патріотичних почуттів</i>	102
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках математики</i>	105

Черпак Юрій Васильович *Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1-4 класах*.....110

Шопіна Марина Олександрівна *Діагностика та подолання девіантної поведінки молодшого школяра*.....112

3. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід

Братанова Леся Василівна, Ніжнік Олена Іванівна *Створення в закладі дошкільної освіти безпечних, доступних та нешкідливих умов розвитку, виховання, навчання дітей та праці*.....115

Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна *Якісна дошкільна освіта як запорука успішного розвитку дитини*.....117

Демченко Юлія Миколаївна *Розвиток математичних здібностей дитини як мета дошкільної математичної підготовки*.....122

Котелянець Наталка Валеріївна *Розвиток дослідницької активності дітей старшого дошкільного віку в процесі експериментування*.....127

Кошіль Оксана Петрівна *Особливості реалізації середовищного підходу в дошкільній освіті*.....132

Новоселецька Ірина Едуардівна *Спектр впливу музичного мистецтва на дітей дошкільного віку: український та світовий досвід*.....135

Пазюк Світлана Андріївна *Технології формування у дітей дошкільного віку екологічно доцільної поведінки й діяльності в природі*.....137

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

Абрамович Тетяна Вікторівна *Розвиток професійної компетентності соціального педагога в системі післядипломної освіти*.....141

Бабак Ірина Миколаївна *Вчимося на практиці: використання віршованих матеріалів з німецької мови для проведення мовленнєвих зарядок у 5-6 класах*.....145

Вердібекова Христина Арсенівна *Реалізація професійного усного мовлення майбутніх фахівців у світлі професійно-орієнтованих концепцій*.....148

Гетманець Іван Максимович *Формування менеджерської компетентності педагогічних кадрів. Практика України та США*.....150

Євчук Олена Миколаївна *Роль і місце професійної компетентності як показника професіоналізму сучасного вчителя-філолога*.....154

Лебедик Леся Вікторівна *Критерії якості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи*.....156

Лях Дар'я Олегівна *Дослідницькі уміння вчителя початкової школи: основи розуміння суті феномена*.....161

Мазурок Мирослава Василівна <i>Розвиток професійної компетентності вчителя гуманітарного циклу у вимірах Нової української школи</i>	163
Полякова Олена Василівна <i>Сертифікація як механізм професійного зростання вчителів початкових класів в умовах якісних змін в освіті</i>	168
Семенець Лариса Петрівна <i>Самоосвітня діяльність та самореалізація вчителя як основні фактори розвитку його професійної компетентності</i>	170
Стадник Катерина Володимирівна <i>Теоретичні аспекти впливу пізнавальної активності та тематичної пізнавальної активності на розвиток учителя</i>	172
Тіхонова Наталія Георгіївна <i>Шляхи підвищення професійної компетентності педагога в роботі з батьками в умовах Нової української школи</i>	174
Третяк Ольга Петрівна <i>Професійна підготовка вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи</i>	178
Філіп Юлія Леонтіївна, Голєва Альона Олександрівна <i>Інфомедійна грамотність сучасного вчителя нової української школи</i>	182
Шкіренко Олена Віталіївна <i>Розвиток духовно-моральних цінностей вчителів в умовах післядипломної освіти</i>	185
Шостак Анастасія Богданівна <i>Процес становлення молодого вчителя в контексті формування компонентів професійної компетентності</i>	188

5. Інклюзивний простір освітнього процесу: психолого-педагогічний дизайн

Богомазова Лідія Валентинівна <i>Сенсорний розвиток дітей, які мають інтелектуальні порушення</i>	190
Войтко Валентина Володимирівна <i>Специфіка корекційної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в сучасних умовах</i>	194
Головченко Олена Олексіївна <i>Впровадження соціально-побутового орієнтування для дітей з особливими потребами на прикладі заняття з розділу «Харчування»</i>	197
Гончаренко Алла Миколаївна, Дятленко Наталія Михайлівна <i>Активні методи навчання у формуванні готовності педагогів дошкільної освіти до роботи в інклюзивних групах</i>	200
Кашуба Людмила Володимирівна <i>Корекційна спрямованість навчання в початковій школі в умовах інклюзії</i>	202
Кочерга Олександр Васильович <i>Рівновага в інклюзивному освітньому просторі: психофізіологічний аспект</i>	205
Пеценко Вікторія Олегівна <i>Питання гіпертонусу в дітей дошкільного віку: що має знати педагог</i>	209

Отже, враховуючи корекційну складову в інклюзивному навчанні молодших школярів із психофізичними порушеннями, чітко дотримуючись на кожному уроці дидактичної, корекційно-розвивальної та виховної мети, переконуємося в ефективності інтегрованого процесу в загальноосвітньому навчальному закладі.

РІВНОВАГА В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ: ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Кочерга Олександр Васильович, доцент кафедри
дошкільної та початкової освіти,
заступник директора Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат психологічних наук, доцент

Анотація. Постає важливе питання щодо збалансованості дій педагогів у розумній природовідповідній розбудові адекватного освітнього середовища для всіх дітей, тобто такої, яка охоплює все різноманіття палітри їхніх особливих освітніх потреб.

Ключові слова: психофізіологія; рівновага; інклюзивний простір.

Пошук зважених рішень, як ніколи, стає актуальним у сучасному світі певної віртуальності, невизначеності, умовності, швидкоплинності, непередбачуваності. Тому важливо розширяти можливості для активності різних проявів як то потенційних людських можливостей, так і різноманітності людського «ареалу особливого бачення» у взаємодії зі світом та його індивідуальному відображенні. Особливі освітні потреби дитини стали невід’ємним фактором для нової філософії освіти, що закладена в розбудову Нової української школи.

Розвиток особистості сучасних дітей набуває особливої ваги тому, що вбирає в себе не тільки так звану «норму», але й охоплює весь можливий спектр специфічних особливих дій дитини в її процесах сприймання і взаємодії зі світом. У природі кожної дитини є приховане потенційне латентне прагнення до взаємодії з навколишнім предметним світом і світом людей. Інша справа – прагнення дитини до взаємодії ще не є доконаним фактом його здійснення. Цей процес потребує іноді «розумного втручання» у формі підтримки, «м’якого супроводу», патронажної взаємодії з боку батьків та педагогів.

Ми не будемо зупинятися на педагогічних особливостях таких дій батьків і педагогів, а поміркуємо над природними діями (психофізіологічних систем), спираючись на думку батька педагогіки Я. А. Коменського, який вважав, що головним фактором життєздатності будь-якої педагогічної системи є її природовідповідність до можливостей дитини [1]. Саме тому, взаємодіючи з дитиною в освітньому процесі, педагоги мають враховувати її реальні природні особливості, розуміючи, що кожна дитина має свою індивідуальну траєкторію дозрівання, розвитку і становлення психофізіологічних систем її організму.

У цьому контексті постає важливе питання щодо збалансованості дій педагогів у розумній природовідповідній розбудові адекватного освітнього середовища для всіх дітей, тобто такої, яка охоплює все різноманіття палітри їхніх особливих освітніх потреб. Тому налагодження цих продуманих взаємодій у розбудові освітнього середовища має спиратися на відповідні природовідповідні

засади. Інше питання, де маємо їх шукати і на що спиратись у своїх пошуках. Зрозуміло, що однозначної відповіді не існує.

Між тим наші багаторічні дослідження дають певний оптимізм для практичного розв'язання цього завдання [2,3]. Але маємо одразу зазначити: це не є панацея від всіх негараздів чи недоліків або пігулка на всі випадки життя. Задача є складною, але, як відомо, мудрість природи йде дуже часто шляхом найменшого супротиву, відшуковуючи шляхи оптимізації у заощадженні енергетичних витрат, пропонуючи механізми енергозбереження з високим коефіцієнтом корисної дії одночасно. Тому варто уважно придивитись до психофізіологічних механізмів, які забезпечують рівновагу його дії.

Вони достатньо різноманітні за своєю дією впливів: клітинні, окремих органів, систем органів, організму в цілому. Це можна порівняти з роботою своєрідного живого метроному, який допомагає узгоджувати роботу різних систем організму людини. Розмірковуючи над особливостями проявів цього феномену в роботі організму, ми прийшли до розуміння того, що чутливість у процесі вибудовування та пошуку стану (стабільної) рівноваги це не просто метафора, яку активно використовують філософи, психологи, біологи, соціологи, культурологи, письменники, художники.

Ми допускаємо, що це є реальним психофізіологічним механізмом, який підтримує в необхідному тонусі чутливість усіх систем і навіть органів, організму людини. Земне тяжіння і феномен прямоходіння по суті вплинули на створення особливого біологічний виду – людини, сформувавши її як соціальну істоту, здатну мислити себе, навколишній світ та власну взаємодію в ньому. Чутливість вестибулярного апарату активно впливає, корегує і формує модель діяльності організму людини в цілому, встановлюючи відповідну до необхідного рівня адекватну тональність його дій (фізичних, психофізіологічних, психічних, ментальних, ціннісних).

Отже, біоелектричні імпульси, які надходять від різних органів і відділів тіла до рептильного мозку (в один із його відділів – довгастий мозок) і синхронізуючись у ньому, стимулюють активність вищих відділів головного мозку. А саме – лімбічного (емоційного) мозку ссавців та неокортексу – мозку приматів (де розташовано центр контролю дій і прийняття рішень людини). Тому так важливо підтримувати, налагоджувати та коректувати адекватну роботу вестибулярної системи організму людини.

Взаємодіючи з активністю вестибулярної системи людини, можливо змінювати характер роботи інших систем за рахунок зміни характеру їхньої чутливості, яка визначає діапазон налаштувань калібрування психомоторної, розумової чи будь-якої ментальної дії. Це дозволяє відкрити зовсім інші можливості для гармонізації освітнього процесу. Причому тут не виникає потреби в складних маніпуляціях із боку педагогів. Достатньо збагнути психофізіологічну природу цілеспрямованих дій педагога для досягнення довготривалих позитивних наслідків у гармонізації взаємодії дитини з освітнім процесом.

Коли створена «позитивна» тональність дії через «збудження» біоелектричних імпульсів від «м'язового каркасу» самого великого за своєю масою органу людського тіла здатна продуктивно тонізувати активність різних рівнів головного мозку (рептильного, ссавців, приматів). Цей унікальний психофізіологічний феномен налаштування, узгодження, резонування є по суті природним поясненням

рівноваги. Остання є запорукою важливих кількісних і саме значуще – якісних змін у діяльності переважної кількості різноманітних психофізіологічних систем людського організму.

Наші дослідження вказують на позитивні зміни в діях психомоторної, пізнавальної (відчуттях, сприйманні, мисленні, увазі), емоційно-почуттєвої сфери людини. Як результат, це дозволяє поступово, без насилля і зайвої, часто безпредметної моралізації змінювати поведінку, постійно корегуючи її через стимуляцію неокортекса – центру контролю дій людини. Зрозуміло, що це тривалий часовий процес, а не одноразова акція. Він протікає у всіх дітей по-різному, але його активізація у частини дітей дозволяє впливати на інших, які запізнюються в своєму поступі. Дзеркальні нейрони дозволяють «заражати» стриманими діями інших, тому в подальшому цей процес може допомогти синхронізувати групу (клас) дітей [4].

Цінним, на наш погляд, є те, що в умовах освітнього процесу не виникає потреби у застосуванні жорстких регламентуючих правил. По суті, пропонується не нав'язливе, а «м'яке» просування в активізації роботи контролюючого центру дій людини (активується осмислення власних дій) з боку педагогів. Тобто ми говоримо про усвідомлення педагогами суті цих процесів. Це дає можливість діяти не хаотично, а відповідно до природовідповідних принципів розгортання потенціалів кожної конкретної дитини. Весь процес ґрунтується на засадах дії реальних психофізіологічних механізмів. Єдина корекція можливої похибки в діях конкретної дитини пов'язана з індивідуальними відмінностями дозрівання її нервової системи.

Інструментарієм для «запуску» в дію корекції чутливості вестибулярного апарату людини є баламетрична дошка, запропонована Ф. Белгау. Цей прилад нагадує міні гойдалку, на яку людина стає ногами, розміщаючи стопи ніг відповідно до каліброваної сітки, яка нанесена на прямокутну поверхню і допомагає фіксувати стопи ніг відповідно до метрики розмітки ліній. Калібрування дає можливість краще узгодити положення тіла людини в просторі. Напруження відповідних систем м'язів тіла людини, яка балансує на дошці, «стимулює» утворення відповідних біоелектричних імпульсів. Відповідно, потрапляючи до рептильного мозку, біоелектричні імпульси далі активують лімбічний (емоційний) мозок ссавців. І кульмінацією цього збудження біоелектричних імпульсів стає активація неокортекса – мозку приматів, найбільш досконалого для зародження мислення, осмислення почуттів та уяви. Саме він допомагає олюднити наші дії, пробуджуючи у нас здатність їх корегувати (уточнювати і навіть докорінно змінювати), перетворюючи на інші ракурси позитивних варіантів дій.

Отже, з'являється шанс вийти за межі програмного забезпечення наших генів (безумовних рефлексів) досягти умовного рефлексу і створити підвалини для творчих (імпровізацій) змін в умовах невизначеності та не лінійності дій. Досягаючи неокортекса (нової кори), біоелектричні імпульси вмикають, пробуджуючи, центри контролю, які дозволяють запускати в дію рефлексію подій та розуміння свого місця в них. Людина починає найважливіше: осмислювати, вповільнюючи свій «емоційний шторм» (різких, категоричних, упереджених, ситуативних емоційних оцінок у межах «так» чи «не так»), визначаючи своє місце «розташування» в подіях конкретної ситуації. Оцінка подій – це не просто буденна справа взяття ситуації під контроль людини, це нова реальність взаємодії зі світом, де інстинкти відступають перед новою, не прописаною заздалегідь моделлю вже колись пережитої конкретної ситуації.

Народження миттєвої імпровізації дії в процесі її стримування через «уповільнення» є процес власного осмислення. Процес осмислення – складний феномен, який потребує від психофізіологічних систем організму людини значних затрат її «енергії» (фізичної, психічної). Крім того, мають включатися в дію потужні механізми керування нервовими процесами збудження і гальмування, які є виснажливими і не завжди «вітаються» сталими і, у деякій мірі, генетичними (спадковими) моделями готових дій, що оберігають мозок людини від зайвих перенапружень, так щоб, як іноді кажуть, «не згоріли запобіжники».

Між тим осмислення (уповільнення) енергетично є більш затратне, але в той же час дозволяє реактивність замінювати пластикою дії врівноваження «тиску» біоелектричних імпульсів і переводу їх у стан гальмування. Оцінка власних дій особливо важлива для дітей з особливими освітніми потребами. Вправляючи чутливість вестибулярного апарату людини за допомогою баламетричної дошки, ми здатні допомагати природним шляхом, без використання жорстких обмежень і медикаментозних засобів, долаючи певні особливості роботи мозку дитини.

Особливо це важливо усвідомлювати педагогам при моделюванні умов освітнього процесу для нової української школи, вибудовуючи освітній процес на засадах природовідповідності організму дитини, з урахуванням психофізіологічних особливостей їхніх дій. Є можливість реально змінювати моделі налаштувань дій людини. Діти з особливими освітніми потребами отримують доступ до якісної, прихованої природної можливості корегувати свої «потужності» мозкових структур, а разом із цим змінювати якість взаємодії з навколишнім світом, в кращому його пізнанні, підвищенні потужності відчуттів, сприйманні, уваги, мисленні, почуттів та уяви та психомоторному вдосконаленні власного тіла.

Особливо закладаються майбутні зміни в соціальних взаємодіях (з однолітками, батьками, педагогами). Краще працюють так звані «дзеркальні» нейрони головного мозку. Тобто людина розширює можливості природних каналів комунікації з іншими. І саме важливе – «вчиться» керувати своїм емоційним станом за допомогою психофізіологічних механізмів впливу на активність власних мозкових структур за допомогою виконання вправ на баламетричній дошці, обережно (психофізіологічно коректно) стимулює активність центру керування діями. Привабливим є те, що ці вправи не мають побічних дій, протипоказань і не викликають нав'язливих залежностей.

Робота зі зміни чутливості вестибулярного апарату здатна якісно покращувати, підсилювати роботу слухового, зорового, тактильного аналізаторів людини. Отже, у цьому ракурсі вона здатна впливати на будь-яку людину як в стані норми, так і з її різноманітними варіаціями. Єдина умова – це послідовна, тривала в часі системна робота з боку педагогів, яка не потребує ніяких великих капіталовкладень, не порушує логіку різноманітної організації освітнього процесу і, як образно каже євангеліст Матвій: «Сліпі бачать і криві ходять; прокажені очищуються і глухі чують; мертві воскресають і вбогим проповідується Добра Новина» [5].

Природний потенціал людини її задатки містять «прихований інструментарій», якій дозволяє корегувати будь які дії та поліпшувати якість життя. Питання тільки в ретельному спостереженні та бажанні педагогів зрозуміти шляхи перетворення задатків у здібності і творчі дії для його розумного використання в гармонізації балансу (рівноваги) потенційних можливостей дитини.

Список використаних джерел:

1. Каменский Я. А. Великая Дидактика. М.: Наркомпрос, 1939. 318 с.
2. Кочерга О.В., Шорохова В.В. Використання балансувальної дошки доктора Френка Белгау в навчально-корекційної роботі з учнями 1-4 класів з порушеннями психофізичного розвитку. Київ. Видав. дім «Слово», 2015. 64 с.
3. Кочерга О.В. Сензитивність як психофізіологічний стан людини. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2012. № 17. С. 71-74.
4. Риццолатти Джакомо, Синигалья Коррадо Зеркала в мозге: О механизмах совместного действия и сопереживания / Пер. с англ. О. А. Кураковой, М. В. Фаликман. Москва. Языки славянских культур, 2012. 208 с.
5. Святе Євангеліє. К.: Благо, 2019. – С. 51.

ПИТАННЯ ГІПЕРТОНУСУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ЩО МАЄ ЗНАТИ ПЕДАГОГ

Пеценко Вікторія Олегівна, викладачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Анотація. Коротко розкрито таке явище, як гіпертонус, причини його виникнення, типи. Зосереджено увагу на переліку заходів, які можна вжити задля уникнення чи корекції гіпертонусу і дітей дошкільного віку.

Ключові слова: гіпертонус; дитина; м'язи; спостереження; розвиток рухів.

М'язове волокно людини має працювати, як пружина: скорочуватися, а потім розслаблятися і повертатися у вихідне положення.

Але буває й інший стан м'язу, при якому він залишається напруженим (скороченим) навіть в стані спокою. Існує група чинників, що провокують таке надмірне напруження в будь-яких групах м'язів, яке зберігається в момент їх розслаблення. При підвищеному тонусі м'язи людини щільні, скуті, довільні рухи утруднені, іноді болючі. Цей стан дістав назву – гіпертонус. М'язи скорочуються і залишаються в напруженому стані. Самостійно розслабитися вони вже не можуть.

За рахунок укорочення довжини вони втрачають свій первісний контур. Внаслідок м'язового спазму, який здавлює судини і зменшує їх просвіт, блокується кровопостачання тканин, порушується їхнє харчування, що уповільнює оновлення клітин. Гіпертонус м'язів змінює все! І виникати він може в будь-якому віці, проте причини виникнення у дітей і дорослих різні.

Гіпертонус у дитини – це надмірне перенапруження м'язів згиначів. Він обумовлений тим, що протягом довгого часу в ще ненародженої дитини м'язи знаходяться в постійній напрузі. В утробі матері рухи плода обмежені і не різноманітні: в порожнині матки ручки стислі в кулачки і ніжки притиснуті до тулуба, а підборіддя – до грудей. Новонародженим затишніше зберігати позу ембріона, так вони відчують себе більш захищеними і спокійними.

Підвищений тонус м'язів – це один з основних синдромів неврологічних захворювань і порушень роботи нервової системи. Сигнали мозку неправильно передаються по нервових волокнах, помилково трактуються або не доходять до місця свого призначення, що і є причиною некоректної, уповільненої відповіді